אָנָשִׁים עַל צָרְכֵי (פּי הַאָבּוּר לִוְמֶן, וּבְהַגִּיעַ הַזְּמֵן יֵצְאוּ אֵלוּ וְיִכְּנְסוּ אֲחֵרִים תַּחְתֵּיהֶם, בֵּין לְחַזְּן בֵּין לְקַפָּה שֵׁל צִדְקָה בֵּין לִשְׁאָר מִנּוּיִים הַצִּרִיכִין לַצִּבּוּר, בֵּין שֵׁנּוֹטְלִים עֲלֵיהֵם שָׁכָר בֵּין שֵׁאֵינָם נוֹטְלִים, אֲפָלוּ לֹא קָבְעוּ לָהֶם זְמַן, סְתָמֶם פְּפֵרוּשֶׁן, מֵאַחַר שֻׁנָּהֲגוּ כַּךְ. הגה יֵשׁ מִי שֵׁכָּתַב דְּשִׁלִּיתַ עבור יְתַפַּלֶל מִתּוֹךְ סֵפֵר הַמִיחַד לַצְבּוּר, דְּוַדָּאי (פוֹ) נָכְתַב (מֹ) לְשָׁמוֹ (מחרייל בשם רוקח):

נד דִינִים הַשַּׁיָכִים לְיָשְׁתַבַּח, וּכוֹ ג׳ סְעִיפִים:

ז הַבְּרָכוֹת וְהָרָמְבָּיים בַּפַרֵק ז מַהְלָכוֹת תִּפְּלָה. טור בשם הראיש. ג הַגְהַת מַיְמוֹנִי שָׁם בַּשָּׁם הַיִּרִשְׁלְמִי, דֹּ טוּר בִּשָׁם רַב עַמָּרָם וְכָל בּוֹ. א. *יִשְׁתַבַּח אֵינָה פּוֹתַחַת בָּבָרוּהָ, לִפִּי (בּי שָׁהָיא סְמוּכָה לָבָרוּהְ שֵׁאָמֵר, שֵׁשְׁתֵּיהֵן נִתְקְנוּ עֵל פְּסוּקֵי דְּזִמְרָה, זוֹ לִפְנֵיהֶם וְזוֹ לְאַחֲבִיהֶם: ב. יּאֵין לַעֲנוֹת אָמֵן אַחַר מֶלֶךְ מְהַלֶּל (^{ה) בּ}בִּתִּשְׁבְּחוֹת אֶלֶּא אַחַר ָהֵי הָעוֹלַמִים, טּ'שׁשָׁם הוּא סִיּוּם הַבָּרָכָה: ' בֹּ. יוֹ יִהָמַסַבֵּּר בֵּין יִשְׁתַבַּת יֹּ לְיוֹצֵר עַבֵּרָה הִיא בְּיָדוֹ וְתוֹזֵר עָלֵיהָ יֹי מָעוֹרְכֵי הַמִּלְחָמָה. יְוָיֵשׁ מִי שֵׁאוֹמֵר, שֵׁלְצַרְכֵי צִבּוּר אוֹ יֹי לְפָסֹק צְדָקָה לְמִי שֵׁבָּא לְהִתְפַּרְגַס מָן הַצָּדָקָה, מָתַר לָהַפָּסִיק: הגה וּמָהַה נִתְפַשֵּׁט מַה שַׁנָהַגוּ בְּהַרְבָּה מָקוֹמוֹת לְכַרֶךְ חוֹלֶה אוֹ לְקְבּל בְּבֵית הַכְּנָסֵת שַׁיַצַשָּׁה לוֹ דִּין בֵּין יִשְׁתַבַּח לְיוֹצֵר, דְּכָל זֶה מִקְרֵי לְצַרֶךָ מִצְיָה, וּלְאַחַר כָּךְ כְּשֶׁחוֹוְרִין לְהִתְפַלֵּל יֹאמֵר יֹֹי הַשְׁלִיחַ צִבּוּר יֹחׁ מִקְצֵת פְּסוּקִי (ג) דְּוַמֵרָה וֹאמֶר קַדִּישׁ עַלְיהָם, כִּי לְעוֹלָם אֵין אוֹמִרים קַדִּישׁ (^{מ)} בְּלֹא תָהְלָּה שֵׁלְפַנֵיו. וְלָכֵן מַתְחָילִין ^(י) עַרְכִית בְּלֹא קְדִּישׁ

ַסְעִיףְ קָטָן א. חַי הָעוֹלֶמִים בְּצֵירֵ״ תחת החֵי״ת, כֵּן כֶּתב ר׳ שׁבְּתי, וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב בְּמַפֶּלֶת תָּמִיר פָּרֶק ז, וְאֵינוֹ כֵּן דִּעת מהְרִ״ל מִפְּרָאג רק בְּפת״ח, עְטָרֶת יוֹם טוֹב בְּמַפֶּלֶת תָּמִיר פָּרֶק ז, וְאֵינוֹ כֵּן דִּעת מהְרִ״ל מִפְּרָאג רק בְּפת״ח, עְטָרֶת וַקְגִים: (ז) לְיוֹצֵר. בּכָּתָבִים כָּתוֹב, לומר בּעשׂרֵת יְמֵי תִשׁוּכָה מְוְמוֹר מְמִעְמִקִּים קָרֶאתִיךָּ ה׳ בֵּין יִשְׁתּבּח לְיוֹצֵר, וְצֶרִיךְ עִיּוּן, מָגַן אבְרֶהָם: (ג) דְּזִמְּדֶה. וְאָם לֹא אָמר פָּסוּקִים לֹא יֹאמר קוִדִישׁ רק יתְחִיל בָּרְכוּ בְּלֹא קוִדִישׁ. וְהפּוֹרֵס על שְׁמע לֹא יֹאמר קוִישׁ אָם לֹא יֹאמר פָּסוּקִים, שֶׁלְעוֹלֶם לֹא תִּמְצָא קוִישׁ בְּלֹא פְּסוּקִים שֶׁלְפָנֶיו אָם לֹא הנָשִׁיא וְאֵילֶךְ נָהָגוּ שָׁבְּנֵיהֶם קוֹרְמִים. אֵין לְהִעְבִיר שְׁלִיח צְבּוּר בְשָׁבִיל אחֵר שֵׁקוֹלוֹ עֶרֶב, וְאָם הֶרֹב חֲפֵצִים בָּאחֵר יְשׁמְשׁוּ שְׁנֵיהָם כְּאֶחֶר, ענֵּין כְּנֶסֶת הגָּרוֹלֶה וּבְטֶּגון אברהם ובעלת המיר: (נו) לשמו. בפדורים הגרפסים אין חלוק, ט״ו. וקורין שליח צַבּוּר חוֶּן, שֶׁצֶּרִיךְ לְּרָאוֹת הֵיאךְ יִקְרָא, וְתִרְגוּם ויִרְא, וְקְוֹי, רר״א:

(6) בּתִשְׁבָּחוֹת, וְגַסְּחֶתֵנוּ אֵל מֶלֶךְ גָּרוֹל בּתִשְׁבָחוֹת. בּתִשְׁבָחוֹת בְּחִירִ״ק תּחת התִי״ר, האָרִ״ר ז״ל וְכֵן כֶּתב השִׁיָרֵי כְּנֶסֶת הגְּרוֹלֶה בְּשֵׁם דר״ק, וְעַיֵּן לְעֵיל סִימֶן נא

משנה

קוֹלוֹ מְשַׁנָּה. אֵין לְהַעַבִיר (שּ) שְׁלִיתַ צִבּוּר בִּשְׁבִיל אַתֵר שָׁקוֹלוֹ עֵרֶב, וְאִם הַרֹב תַפַּצִים בַּאַתַר, יִשְׁמִשׁוּ שׁנֵיהָם כָּאַתַר: בוֹ (פוּ) הַצְּבּוּר לְזָמֵן. עַיִּן בִּתְשׁוּבַת חֶמְדַת שְׁלֹמֹה סִימֵן ז בְּשַׂכְרוּ חַזָּן לִזְמֵן שַׁלֹשׁ שַׁנִים, דְּמַסִּיק אָהָךּ דִּינָא דְהַכָּא דְּהוּא דַּוְקָא בְּמָקוֹם שֶׁהַמִּנְהָג שֶׁלְּאַתַר הַוְּמַן יֵצְאוּ אֵלוּ, אַבָל בּזְמַנֵנוּ דְּאֵין דֶּרֶךְ לְסַלֵּק בְּלָא תֲשָׁדָא, וַדַּאי אֵין לְסַלְקוֹ בְּתִנָּם מִשׁוּם שָׁלֹא לַצַשׁוֹת עַלָיו חַשָּׁדָא, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בִּתְשׁוּבַת חַתַּם סוֹפֵּר סִימָן רו גַם כַּן כִּעֵין זָה, אָם לֹא כִּשַׁהָתָנוּ בִּפַרוּשׁ שַׁלְאַתַר הַזָּמַן שַׁגַּבְלוּ יִהְיַה כַּלֵה זְמֵנוֹ וּשְׁנֵי הַצְּדָדִים יִהְיוּ יְכוֹלִין לַתֲזֹר, וְצָרִיךְ קַבָּלֶה וּמְנְיֵן תָדָשׁ, עַיֵּן שַׁם: (פּז) נִכְתַּב לִשְׁמוֹ. פַרוּשׁ, כּה נִכְתַּב לְשֵׁם שַׁמֵיִם וְלֹא לְשֵׁם הִתְפָּאֲרוּת, וַאַפָּלוּ אָם הַסִּדּוּך שָׁל הַיָּתִיד (ש) הוּא בִּּלְתַב נָאָה יוֹתֵר מֵהַצְבּוּר. וּבַסְפַּרִים הַנִּדְפַּסִים (ש) אֵין חָלּוּק בֵּין שׁל צְבּוּר לְיַחִיד. בַּתַב הַפְּרִי מְגַּדִים, נַכוֹן אַף לְיַחִיד לְהַתְפַּלֵל מְתּוֹךְ הַסִּדוּר, כַּל שַׁכֵּן שְׁלִיחַ צְבּוּר שַׁאֵימֵת צְבּוּר עָלָיו שָׁיִתְפַּלֵל בִּפְנִים. וְקוֹרִין שְׁלִיתַ צִבּוּר תַזָּן, שָׁצָרִיהְ לִרְאוֹת הָאֵיךְ יָקְרָא, וְתַּרְגּוּם וַיַּרְא וַתְּזִי (רר״א):

א (א) שַׁהָיא סָמוּכָה. וָאַף עַל גַּב וּהַ דְּפָסוּקִים מַפְּסִיקִים בֵּינֵיהָם, לֹא 🥱 ָהָוִי הָפְּסֵק, כְּמוֹ בְּרֶכָה אַתַרוֹנָה שָׁבִּקְרִיאַת שְׁמֵע אוֹ וּ שָׁבְּהַלֵּל שָׁגַם הָוֹי הָפְסֵק, בָּן אֵינָה מֵתְחֶלֶת בְּבָרוּךְ מֵהַאִי טַעֲמָא: 🚨 (ב) בַּהִּשְׁבָּחוֹת. זוֹ 🐵 הָיָה נֶסְתָתוֹ, אֲבָל נַסְתָתֵנוּ אֵל מֶלֶךְ נָדוֹל בַּתִּשְׁבַּתוֹת, וְרוֹצָה לוֹמֵר, שָׁאַתַר שָׁפִיָּם הַשְּׁלִיתַ צָּבּוּר בְּיִשְׁתַּבַּת בַּרוּךְ צַּתָּה ה׳ אֵל מֶלֶךְ גַּדוֹל בַּתִּשְׁבָּתוֹת לא יַעֲנֶה שום אָדָם עַל זֶה אָמֵן, דְאַכַּתִי לֹא הָוֵי סִיּוֹם הַבְּּרֶכָה עַד שָׁאָמֵר גַם כַּן אֵל הַהוֹדַאוֹת וִכֹּוּ׳ עַד תֵי הַעוֹלְמִים. בְּנַפַּת תֵי הַעוֹלַמִים כּי יַשׁ גוֹרְסִין בְּצֵירִ״י וְיֵשׁ גוֹרְסִין בְּפַתַ״ת, וַאֲפִלוּ לְדֵעָה זוֹ מִכָּל מַקוֹם יאמַר הַעוֹלָם הַהַּ״א, כִּי פַּרוּשׁוֹ חַי בִּשְׁנֵי הַעוֹלָמִים וְשַׁלִיט בַּעוֹלָם הַזָּה וּכַעוֹלָם הַבָּא: (ג) שֶשֶׁם הוּא. צַרִיךְ עִיוּן אִי מֻתַּר אַז לְהַפְּסִיק וְלַעֲנוֹת אַמֵן יָהֵא שְׁמֵה רַבָּה וּקָדַשָּׁה, כִּי מַאֲמֶר אֶתָד הוּא עֵד סוֹף. וְעַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם לְאָמֵן אַפְּלוּ לְאָמֵן הַסְעִיף יג דְּכְכָל בְּרָכָה קְצָרָה אָסוּר לְהַפְּסִיק בְּאָמְצַע אֲפִלוּ לְאָמֵן יָהָא שְׁמֶה רַבָּה וּקָרֶשָׁה, וְיֵשׁ לְחַלֵּק, וְצַרִיךְ עִיּוּן: גֹ (ד) הַמְּסְפֵּר. וּבַכְּתָבִים 🙉 כַּתַב לוֹמֵר בַּעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה מִזְמוֹר מִמַּעֲמֵקִים קְרָאתִיךּ רוצה בין יִשְׁתַּבֵּת לְיוֹצֵר, וְצָרִיךְ עִיּוֹן: (ה) מֵעוֹרְכֵי הַמִּלְּחָמָה. רוֹצֶה לוֹמַר, דְּכָתִיב בַּקָּרָא מִי הָאִישׁ הַיַּרָא וְרַךְּ הַלֶּבֶב יַלֵּךְ וְיַשֹּב לְבֵיתוֹ, וְאַמְרוּ תַזַ״ל, הַיָּרָא מֵצְבַרוֹת שֶׁבְּיָדוֹ, וְזוֹ גַּם בֵּן בִּכְלֵל עֲבַרָה הִיא. וְהָאֵלִיָּה רַבָּה בָּתַב בְּשֵׁם מֵשֵה משָה, שֶׁהַקְּלְפּוֹת מְבַשְּלִים לַעֲלוֹת הַתְּפְּלָּה, וְעַל יְדֵי פָּסוּקֵי דְּזִמְרָה מַכְרִיתִים אוֹתָם, וּכְשֶׁשָּׁח חוֹזְרִין עַלֶּיהַ בִּשְׁבִיל הַעַבֵּרָה

ָהָרָבִּים, שַּׁהָבּ הַעָּרִיכִים שָׁהָם מַצַּרִיכִים מִלְּחָמָה בֵּינֵינוּ בַּצְּוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, עַל בַּן רָאוּי שָלֹא לְסַפַּר: (וֹ) לִפְּסֹק צְּדָקָה. וְהוּא הַדִּין לְכַל דְּבַר מְצְוָה. וְדַוְקָא בֵּין יִשְׁתַּבַּת לְיוֹצֵר שָׁהוּא עִנְיַן אַתַר, אֲכָל בֵּין קַדִּישׁ וּכַרְכוּ אוֹ בֵּין הַפְּרָקִים שָׁל קָרִיאַת שְׁמֵע וּבִרְכוֹתָיהַ אוֹ שֶׁל פְּסוּקִי דְּזִמְרָה אַסוּר לְהַפְּסִיק אֲפָלוּ בְּצַרְכֵי רַבִּים וְלִדְכֵר מִצְוָה, וֹכְדְלְעֵיל בְּסִימָן נא סַעִיף ד [אֵלְיָה רבֶּה וְהגְּרֶ״א לְעֵיל בְּסִימֶן נא שֶׁם עיֵן שֶׁם]: (ז) הַשְּׁלִיהַ צִבּוּר. מַשְׁמַע דַאַפָּלוּ אָם לֹא אָמֵר רַק הוּא לְבַד הַפְּסוּקִים יָכוֹל לוֹמֵר קַדִּישׁ: (ח) מִקְצַת פְּסוּקִי דְּזִמְרָה. וְאָם לֹא אָמֵר פְּסוּקִים לֹא יֹאמֵר קַדִּישׁ, מּ רַק יַתְחִיל בַּרְכוּ בִּלֹא קַדִּישׁ, שַׁלְעוֹלֶם לֹא תִּמְצֵא קַדִּישׁ בִּלִי פָּסוּקִים שַׁלְפַנַיו, 🛪 אִם לא הַשַּׁלִית צָבּוּר אַתַר תַזָּרַת הַתִּפְלָה אוֹ בְּלַתַשׁ בְּעַרְכִית, שָׁהַקַּדִּישׁ קַאֵי עַל הַתְּפַלָה. וְכַתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם, שֶׁלָבֵן נַהֲגוּ לוֹמֵר פְּרִיסַת שְׁמַע וַבְּרְכוּ גַּקרָאת פָּרִיסת שָׁמע, כָּרָלְקְמֶן בִּסִימֶן סט] אַתַר גִּמַר תִּפְלַת שְׁמוֹנֵה עֲשְׂרֵה בְּלַתַשׁ, בְּדֵי שֶׁיֹאמֵר הַקַּדִּישׁ עַל תְּפַלַת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה, אֲבָל אַתַר בָּךְ לֹא שַׁיָּדְּ לוֹמֵר קַדִּישׁ אָם לֹא אָמֵר תְּחָלָה מִקְצַת פְּסוּקִים. וְעַתָּה תַדָשִׁים מָקָרוֹב בָּאוּ שֶׁפּוֹרְסִין שְׁמֵע אַתַר קַדִּישׁ בַּתְרָא וְאוֹמְרִים שֵׁנִית קַדִּישׁ, וְאֵינוֹ נַכוֹן, דְמַה עִנְיָן לוֹמֵר שְׁנֵי קַדִּישִׁים סְמוּכִין זֶה לָזֶה, וְעַל כָּל פָּנִים יַשׁ לְלַמְּדָם שֶׁיֹאמְרוּ מִקְצָת פְּסוּקִים בֵּין שְׁנֵי קַדִּישִׁים: (מ) בְּלֹא תְּהַלָּה. אוֹ אַחַר תִּפְלָה, וּכִמוֹ שֶׁבָּתַבְנוּ בִּסָעִיף קַטָן הַקּוֹדֵם, וִכַן אַחַר שַׁלָמֵד אֵיזָה עָנְיָן מִתּוֹרָה שֶׁבְּעֵל פֶּה יוֹכַל לוֹמֵר קַדִּישׁ דְּרַבָּנָן. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַכְרָהָם שַׁמַּסִיק דְּדַוְקָא אָם אָמַר אַתַר זָה עַל כָּל פָנִים מִקְצָת דְּבַר אַנָּדָה וְאָז יוּכֵל לוֹמֵר הַקַּדִּישׁ דְּרַבָּנָן, כִּי עְקַר הַקַּדִּישׁ זֶה נִתְקַן עֵל דְּבַר אַגָּדָה, וְעַל ַבן מִנְהַג כָּל יִשְׂרָאֵל לוֹמַר אַחַר פִּרְקַי אַבוֹת וִאַחַר בַּמֶּה מַדְלִיקִין הַמַּאַמַר ּדְרַ׳ תַנַנָיָא בֶּן עֲקַשְׁיָא אוֹ אָמַר רַבִּי אָלְעָזָר אָמַר רַבִּי תַנִינַא תַּלְמִידֵי תַכַמִים מַרְבִּים שַׁלוֹם וָכוּ׳. וּלְפִי זָה יֵשׁ לְזַהֵר כּי בַּשַׁלוֹמְדִים מִשְׁנֵיוֹת יאמרו בּסוף הַלְּמוּד הַמַּאֲמַר דְרַ׳ חֲנַנָיָא בָּן עֲקַשְׁיָא וְכַדּוֹמֶה כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ יְכוֹלִים לוֹמֵר עַל יְדֵי זֶה אַתַר כָּךְ הַקַּדִּישׁ דְּרַבָּנָן. וְאַתַר תנ״ך אוֹמְרִים קדיש שלם, אפלו (0) רק אתר שלשה פסוקים. ואין לומר קדיש אלא אָם כַּן הָיוּ עַשַּׂרָה אַנָשִׁים בְּבֵית הַבְּנֶסֶת בִּשְׁעַת אַמִירַת הַפְּסוּקִים וְהַלְּמוּד, וּכְמוֹ שַׁיִּתְבָּאֵר בְּסִימֵן נה בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה סַעִיף קַטָּן ב, וַאֲפִּלוּ וּי אִם רָק שְׁנַיִם וּשְׁלשָה לוֹמִדִים אוֹמִרִים קַדְּישׁ כְּשֵׁיֵשׁ שַׁם עַשַּׂרָה, וַאַפְּלוּ מי שָׁלֹא לָמֵד יָכוֹל גַם בֵּן לוֹמֵר הַקַּדִּישׁ כְּמוֹ בִּפְרִיסַת שְׁמֵע לְקַמָּן 🖚 בְּסִימָן סט: (י) עַרְבִית בְּלֹא קַדִּישׁ. עַיֵּן לְקַמֶּן בְּסִימָן סט מַה שֶׁבָּתַבְנוּ שַׁם כַּזָה:

שַׁעַר הַצִּיון

(עד) פָגָן אַבְרָהָס: (על) פָּהָן אַבְרָהָס: (על) פָגָן אַבְרָהָס: (על) פָגָן אַבְרָהָס: (על) פָגָן אַבְרָהָס: (וֹ פָגָן אַבְרָהָס: (וֹ פָגִן אַבְרָהָס: (וֹ פָגן אַבְרָהָס: פָּסִיפָן סט בָּאֶס הַלֶּהֶס הָפּרוֹת: (על) הַיֵּי אַדָּס: (עֹ) פְּרִי מְנָדִיס: (עֹ) פְּרִי מְנָדִיס: (עֹ) פְרִי מְנָדִיס: (עֹן בְּרָהָס: (עֹן אָבְרָהָס: בְּסִיפָּן סט בָּאֶס הַלֶּהֶס הָפֹּרְהָס: (עֹן בְּרָהָס: (עֹן בְּבָּרָהָס: (עֹן בְּרָהָס: (עֹן בְּרָהָם: (עֹן בְּרָהָס: (עֹן בְּרָהָם: (עִין בְּרָהָם: (עֹן בְּרָהָם: (עֹן בְּרָהָם: (עֹן בְּרָהָם: בְּיִים בְּבָּרָם: בְּיִבְּיִם בְּרָהָם: בְּיִים בְּבְּרִים: (עֹן בְּרָהָם: בְּבְּרְים: (עֹן בְּרִים: בְּיִבְּרָּהָם: בְּיִבְּרָם: בְּבְּרָּהְם: בְּיִבְּיִים: בְּיִים בְּרִים: בְּרָּיִים בְּרָים: בְּיִיבְּיִים: בְּיִים בְּרִים: